

HAWAII · PUKA-LA · HOLOMUA

— "Ua Mau ke 'Ea o ka Aina' i ka Pono." —

BUKE I. HONOLULU, MARAKI 23. 1894. HELU 37.

KA NUPEPA PUKA-LA

HAWAII · HOLOMUA

Hoopuka mau ia mai ka Poakahi a ka Poalima, o kela me keia Mahina e ka Hui Hoolaha Nupepa Hawaii Holomua.

Uku Pepa, he Kanalima keneta o ka Mahina. No ke kope hoosahi he 5 keneta.

E loa no ka pepa mai keena aku a ma ka lima o na Luna.

Aole he pepa e hoounaia mai ke Keena aku no na kuaaina, aia wale no a uku mau mai.

E hoouna mai i na Mea Hou, na Kamumanao, Olelo Hoolaha na Hanikau a me na Mele Inoa ia

THOMAS P. SPENCER,

ka Lunahooponopono o ka Pepa.

Aole loa e pai ia kekahi Olelo Hoolaha, Hanikau a Mele Inoa paha ke ole e hookaa mau ia ka uku. Aole no hoi e hoouna ia kekahi nupepa ma ka owili paka-hi, aia wale no a hookaa e ia ka uku mamua.

O na Kanoha Nupepa a me na Hookaa Dala ana, e loa aku no na Bila Hookaa mai ke Keena pololei aku a i na Luna, a i ole e hoouna pololei ia aku paha i na poe lawe pepa, ma ka hoouna mau ana mai i ke ola o ka Nupepa ia

ABRAHAM FERNANDEZ,
ka Luna Nui o ka Pepa.

Olelo Kahea!

Owau o ka mea nona ka inoa malalo iho nei, ke kahea nei au i ka poe a pau e makemake ana e hookomo mai i ka lakou mau wahi hanahana iloko o

ka "Hui Hookuonoono Lahui Hawaii,"

Ua makaukau au e lawe mai i ka huina mai ka HOOKAHI DALA aka A PII AKU ILUNA, no ka pono a me ka pomaikai o na kanaka Hawaii wale no. E loa no au ma ke Keena o ka nupepa

HAWAII HOLOMUA

Alauai Moi, mai ka hora 9 A. M. a hiki i ka hora 4 P. M.

E oluolu e hoomanao mai i ka uku o ka Buke Hoomanao Hoaha, he 25 KENETA no ka BUKE hookahi.

ABRAHAM FERNANDEZ, Kahu

No ka Hui Hookuonoono Lahui Hawaii. Jan 13-14

Haku Berona

Wm. Lanakasa

— MA KA HUAKAI —

Iloko o Auseteralia.

KA POHAHAI A IHUE HOLOHOLONA—NA ULIA O KEKAHI YANKI AMERIKA—I KA LUA O KONA MAKAIKAI ANA IA AUSETERIALIA.

MOKUNA IV.

Ke Kanaka hakaka ku'iku'i me kana Kaikamahine—Ka huanale—Na Hoailona.

I kona haule ana aku ilalo, ku iho ia kona hoa a nana iho la iaia me ka holo ana i ke koke o kana pahi, lalau iho la oia i ka lei daimana a hookomo aku ia iloko o ka pahu me ke ki ana a paa, alaila, pane aku la oia i keia mau olelo:

E ka hupo nui! nele oe i ka lei daimana, nele pu no hoi me ke ola.

Hawanawana mai la o Heskia ia Murden me keia mau olelo:

Ua make loa mai la kekahi o laua.

Noho malie, wahi a Murden. O na waiwai ka kakou e makalala loa ai mamua o kela mau kanaka.

Oiai ua piha pihohoi loa ia o Thresher no ka haateie koke iho i ka rumi, hoao iho la ia e hoo iho i ka pahu ma kona alo maloko ae o ka palule, aka, no ka nui loa, aole e hiki iaia ke lawe pu i ua pahu la.

Nolaila, hooholo iho la oia i kona manao e hoihoi hou i ua pahu la ma kahi i waiho mau ia ai, lawe aku la oia a waiho iho la me ka uhi ana mai i ka huluhulu. Mahope iho, pahi aku la oia i ke kukui a pio, alaila, puka mai la iwaho me ke pahi ana i ka puka, a nele loa aku la no waho o ke atanui.

Kakali iho la makou a hiki i ke makou lobe ana aku i ke pani ia ana mai o ka puka o waho loa, ia manawa, ho-a se la makou i na thoiho kukui o makou o hele aku la ma ka rumi o ke kanska make e waiho ana, a na Murden i wehe i ka laka o ka puka a hemo, alaila, komo aku ia makou iloko me ka eleu nui a me ke kamumu ole.

Pupule ka "Leo."

O ka Lunahooponopono hea la ka i lawe i ke dala o kekahi Buke a ka "Leo" i olelo mai nei, aole i loa aku i ka halepai? A o ka Lunahooponopono hea la ka i lawe mai i na dala mai a Kanui ma mai i ka nupepa "Leialii?" E oluolu oe e ka "Leo" e hoike pololei se i ke akea i kona inoa i maopopo ai ke ano o keia Lunahooponopono aihue dala a me ka aihue Buke. He mea oiaio, he Lunahooponopono ko makou ma ka inoa o T. P. Spencer, i kaulana no ka aihue wahine—o kana o hana ia a me kana puni a hiki no i keia manawa, a ua ku oia imua o na ahahookolokolo Lahui me Senate, aole nae no ka aihue dala a me ka aihue Buke.

Ina he makemake no i ko ka Leo e ike pono i ke kuhuna wikanii o ko makou Lunahooponopono ma ia ano hana o ka aihue wahine, ua makaukau mau kana pahikana e hili i ke kani-ai o na kaikamahine a me na wahine a na Lunahooponopono o ka "Leo," i na manawa a pau a oukou e kahea mai ai no ke kukala hookahe koko malua o ke k hui saua, aole ia he mea nana e makau wale ai a weliweli.

He ano apokaka maoli no keia mau hana keonimana ole a kamalii a ka "Leo" e hahuka ma nei ia makou, me ko makou kanalua ole, ua koozoke mai he la no ka "Leo" e hihahila ai ma kana kuhi lalau i ke ano o kela me keia kanaka i kuhike ole kona ano me kona, oia hoi o A. Fernandez a me S. Kamakana, he hoopae opitama a me ka pau o na dala i ka "Holomua," a paha aku. He hoopunipuni ino loa oe e like me ka mau-kake o kekahi ilio meau e hooiai ole ia aie kekahi kanaka aluau a ka pupuka nui wale.

I KA LUNAHOOPOPOONO O KA "LEO."

Aole au i manao e loa mai ana iho kekahi pane pakihi i kupono ole na kekahi kahuna-pule e hoomanao ana ia lehoia e pane mai peia, me he la aole i oiaio ke Akua iloko ou. O ko'u makemake wale no ma ka'u pane ia oe, oia no kou hoihoi hou ana aku i kau mau olelo hapaia haukae o ka imihala malua o ka inoa o ka'u wahine a me a'u pu, a oiai, he okoa ke kahua i ulu mai ai o kou paio ana oia ke kapaia ana he "akua lapu no Kawajahao—ke haahauna mai nei hoi ka Leo." He mau wahi kumu kamalii loa, he u-lua, ina nae he Lunahooponopono kahuna-pule io oe, alaila, aole oia mau wahi mea hoomakeska ke kumu e hu'ekole ai i na ilo o ke kanuka i ke akea, ka mea hiki ole hoi i ka haipule io ke hana peia, a'u hoi e kuhihewa nei ua loa ia oe ia haawina, aole ka!

A oiai, o kou hoopuka ana i ka inoa o ka'u wahine a me a'u ma ka paio au i manao ai he kumu kakoo ia no ka lanakila ma kou soao, ua kuhihewa loa ia oe, no ka mea, he hana ia e alakai aku ana ia oe imua o ke kanawai e hooponopono ai, a'u hoi e manao nei he La-bila oe, e like hoi me na olelo o ka Pauku 1,2,3,4 o ka Mok. 32, no ka Laibila, a'u e manao ana nei e lilo no keia i mau mea ole ke hoihoi hou aku oe i kau hoolaha ana i ko mau inoa i ke akea maloko o kau pepa. A o ka lua keia o ka manawa a'u e noi nei ia oe i ke akea me ka oluolu a me ke aloha, a na ka Haku no e hoolaula mai ia kakou a pau iloko o kona lokomakai, oiai keia wa pihikia o ka aina.

Nolaila, me keia mau hoakaka pokole ana ia oe, ke pule nei au i ka Haku Iesu e uhi mai ka mana o kona uhaue malua ou a me a'u, i alakai ia ai ko kua mau uhaue ma ka pono a me ka pololei, a e noho hoi me ka haaha iloko o ke aloha o Karsto, oiai, o ka pumehana o ke aloha, oia ka mea imua e uhi i na hewa he nui.

S. K. KAMAKANA.

Ka Pahu-olelo Kupua Ponogarapa.

He mea hoohaouli i ka poe puni lealea i na mele Hawaii, haole a me Pake, ma ka hoolohe ana i ka Pahu-olelo kupua a ko makou makamaka S. K. Axi, e ku nei ma ka Mere-g-rauna, alauai Hotele.

Ua konoia mai makou e hoike aku i na kuni o Kauai, e hooa aku ana oia imua o oukou me kina pahu-olelo kupua, i kekahi la o keia pule iho. E kuauni ana oia a pua o Kauai, me ka lana o ka manao e haaha a e hookipa aku ana oukou iaia me ke aloha. E lohe ana oukou mai kana pahu-olelo kupua i na himeni Hawaii, haole, Tu-na-ma (Pake), a me na mele hula Hawaii hoohehono; aka, o Koolau no ka best, keiki a-i manu o na pali nihihihi o Kaula, a o ka Emepers hoi o ka pu Germana.

Ke lana nei ko makou manao, e bahai ia kau huakai me na haawina o ka pomaikai, a me na hookipa pumehana a na kuni makamaka o ka aina kaili la.

E hoomanao pu iho e ua hoo hoochano nei o ka pahu-olelo kupua, e haawi mai i manawa no makou e lobe ai i kekahi o na mele maikai loa o kau pahu-olelo, manua o kou a-u ana aku i ke kai no Kauai o Mano, "and free of charge!" Hewa ia la?

He owala mai koe o na Moremona, ke haaha ia nei ka momoku ahi e zahi o ia soao hoomana.

I KO MAKOU POE HELUHELU

Mamuli o ka loa pinepine mai o na olelo hoahewa mai ko makou mau poe lawe nupepa mai, e uili ana i ka lawe pololei ole o kekahi poe luna i na nupepa, ke kau leo aku nei makou i ko lakou lokomai-kai e hoike koke mai ia lono ia makou, a e hooponopono koke ia no ia hemahema.

O ka uku nupepa, e hookaa koke ia mai ia, oia, he 50 keneta wale no ka uku mahina, a he aubau oluolu loa ia no kekahi mea e uku ai i keia manawa.

O ka poe e hookaa ole mai ana i ka uku pepa i keia pule, e paa ana makou i ka lakou pepa.

Na Rula o ka Nupepa Puka La.

No ka hookaa mua ana oia keia malalo iho:
 Kope hookahi..... 5 Keneta
 Hookahi Mahina..... 50 "
 Hookaa i ka pau ana o ka mahina..... 75 "

Nupepa Puka Pule.

No ka hookaa mua ana oia keia malalo iho:
 Kope hookahi..... 10 Keneta
 Ekuu Mahina..... 50 "
 Eono Mahina..... \$1.00
 Hookahi Makahiki..... 2.00

No ka uku ana mahope o ka mahina oia keia:
 Ekuu Mahina..... 75 Keneta
 Eono Mahina..... \$1.25
 Hookahi Makahiki..... 2.50.

ABRAHAM FERNANDEZ,
 Luna Nui.

Ka Nupepa

HAWAII HOLONUA

ABRAHAM FERNANDEZ
 Luna Nui.

THOS. P. SPENCER,
 Lualuhooponopono.

Honolulu, Maraki 23, 1894.

**Ka Haiolelo Ninau Pili
 Lahui o Hawaii**

— A KA —

Hon. J. W. DANIELA

Mokuaina Vireginia

— ILOKO O KA —

Aha Senate, Feb. 19-20.

Poha ke A-u, ke Pipii
 nei ka Lena.

(Hoomauia.)

"Ma ka hoike a Adimrala Sekarata o na mokukaua Amerika ma ka moana Pakipika, i hoonu ia ai no ka imi i kekahi mau kumu oiaio i ala mai ai o keia hookahuli aupuni ma Hawaii, ke hoike aku nei au i kekahi o kana mau ojeio i hoike akea ae ai, ua hoopunipuni ia o Kuhina Foster, ma ka hoike a ke Aupuni P. G. e like me kana leta ia Komisina Balanu, me na hoakaka piha o ia leta, penei:

HOIKE A ADIMARALA SEKARATA.

"Honolulu, Mei 20, 1893.

"Ua hele aku au e makaikai i ka hale a na koa Amerika o ka mokukaua Bosetona i lawe ai i ke kulana hoolulu no ka hooko i kela noi kauoha, e hoopakele i ke ola o na kanaka Amerika a me ko lakou mau waiwai, a me ka hoopakele pu i ke Keena Oihana Kanikela Amerika o hoopoino ia mai e na poe hoohaunaele, oia ka Ariona Hale ma ka aoao komohana o ka Hale Aupuni, a mahope iho hoi o ka Hale Mele Hou.

"Ma ko'u manaio hoohewahewa ole a me ke kamsaina i na kulana hoomakaukau o na kahua kuu pale, aole keia he kulana hoopakele no ke ola a me na waiwai o na kanaka Amerika, a me ka hoopakele pu i ke Keena Oihana Kanikela Amerika, ina aole ke Keena Kuu Amerika e kukala akea ae, he kulana hoopunipuni maopopo kela a me ka pupule ma ka aoao o Kivini a me Kapena Wiltse. He hookahi mile ka mamao o ke Keena Oihana Kanikela Amerika, a he wahi okoa loa na hale oihana o na kanaka Amerika, a heha la ke koho o kela mau olelo o ke noi kauoha, e hoolulu na koa Amerika me ko lakou mau lako o ke kana ma kahi kokoke loa i ka halenii o ka Moiwahine a me ka hale aupuni, e like me ka hoike moakaka ma keia papa kuhikuhi e hoopili pu ia nei.

"Ina o ke kulana hoopakele makani keia a na koa Amerika no ka hoopakele o ka hoopunipuni, he mea maopopo loa ka hiho ae maluna o ko lakou mau poo na poka pukunahi a na koa o ka Moiwahine ina he hookaa kuu kekahi e haawi ia mai ana i na Pe-Gana e akoakoa nei ma ke kahua o ka hale aupuni. He mea hiki ole ke pale ia ae ko lakou pakele ma keia kulana, a he hoike maopopo loa hoi i ke kuleana ole o na koa Amerika ma o kela kauoha, a me ka hoopunipuni hoi o Kuhina Kivini ma kana mau olelo.

"Ina i olelo mai o Kivini, ua hoonu ia na koa Amerika ma kela kulana no ka hoopakele i na poe Pe-Gana ohumu malu o ke kipi, no ke kakoo ana e ku ke aupuni hoohaunaele, he mea maopopo, e manaio ana na poe a pau ma ke ano o ke kulana i wae ia, a he kipi maopopo hoi o Amerika i ka noho maluna o kekahi aupuni ho'ohou e like me Hawaii, a he mea hiki ole iaia ke alo ae mawaho o ka oiato, he ohumu malu ke kulana hoolulu o na koa Amerika e ku nei ma keia wahi i kokoke loa i kahi o ka Moiwahine a me ka hale aupuni.

"O kekahi o na hana kuleana ole hou i hooko ia aku i ka lahui Hawaii, oia kekahi leta mahaoi hou no a na poe kipi i noi aku ia Kivini no ka hoopakele ia lakou ma ka huki ana i ka hae Amerika maluna o ka lepo o Hawaii, a i kakauinoa ia e ka Mana Hooko, a hooko ia aku e Kivini ma ka hooolele hou ana i na koa Amerika malalo o Kapena Wiltse. O kekahi keia o na hana powa kiekie loa a ke Aupuni Amerika i hooko aku la ma ke kau ana i kona hae lahui maluna o Hawaii me ka ae mua ole o ka Mana Ahaolelo o ka lahui, a he hana hilahila hoi e hapala ia ai ka inoa hanohano o ka Repubalika nei me ke kiko eleele o ka aihue, ma o na manao kue maopopo o ka lahui Hawaii ma keia hooihui aina.

Nolaila, o na olelo a ke Senetoo mai Masekusetama,

e hoahewa ana i kela Aupuni Pe-Gana a me ko Amerika komo kino pu ana o kona Keena Oihana Kanikela iloko o na halawai malu o ka ohumu, ua pololei loa kana mau olelo kukala maluna o ka papahale o ka Hale Ahaolelo i hoopuka ai—"O ka lele kuleana ole ana o na koa Amerika maluna o ka lepo o Hawaii, he kukala kuu maopopo ia ma ka aoao o Amerika i kela aupuni ho'ohou o Hawaii, a i hana ino ole mai hoi iaia.

"E Mr. Peresidena, o ka Kalivilana kumuhana no ka ninau o Hawaii ma o kona unuhi ana mai i kela kuikahi apuka i orou ia aku iloko o ke Senate e Harikona, ua pololei loa oia ma kona hana ana pela, a o na kakoo ana o na manao mahalo o keia aina, aia no ia maluna o Kalivilana, ka moho kaulike a me ka makee hanohano o ka Aoao Demokarata no ko Amerika kulana Aupuni o ka Lehulehu, no ka Lehulehu, a ma o ka Lehulehu."

(He nui na manao waiwai o keia haiolelo kuli a naauao a keia Senetoo i koe, aka, ua like no a like ka waiwai me keia a makou e panea aku nei inua o ko makou poe heluhelu, a i lawe ia mai hoi e makou ma ke ano nui.—L. H.)

(Hopena.)

Aoie Koho Balota.

O ke kumuhana hanabaga a ke Aupuni Pe-Gana e pili ana no ke koho balota, oia kekahi o na bebe i oke toa ia me ka hoipe o kona makuaheine nana i hookahi aku iwaho o ka malama-lama o keia iihonua. Ua lohe pinepine kakou i na olelo o ka huanu a na poe kipi, he kumuhana kaulana a ohohia nui ia ka hooihui aina ole wale a na Pe-Gana maluna o ke kahua oiaio akea i kukutu ia ai ke aupuni Amerika, aka, ua pouna nae i ka hoike mai i ka papahale i kamoe mau loa ia ai kona kuokoo—"Aupuni no ka lehulehu—no ka lehulehu—a ma o ka lehulehu."

O ka aoao o ka hapanui ma ko Amerika kulana hooponopono aupuni, oia maluna ae o na mea a pau, a o kona makemake ke hana ia a hooko ia, a ua hoonu ia keia kalaisina iloko o ko Amerika mau okana aina i hoomalua e kona kanawai iahni—"O ka teo o ka hapanui ka mana—ole o ka hapu uuku." Ina o ka hapu uuku ke lilo i mea mana ma na ninau hookete lahui ana, aole he mau manao e kanalua i ai, aia he kuu hufiamshi e poha ai o na Baawina wehwehilo o ka hookahe kokoo maloko o ko Amerika mau okana aina pono i hoomalua ia ana e na kanawai lahui, a e lili ana lakou no ia kuleana a hiki i ka wa e

loa hou ai o ka pono kumu ma ka aoao o ka hapanui a me ka lokahi, no ka mea, aia iloko o laila e loa ai ka mana a me ka ikaika no ke kakoo i kona kahua kahi hooponopono aupuni e ku nei a hiki iloko o keia la.

Maluna o keia kahua makou e hoomaikeike aku nei i ka lahu Hawaii, ua halaha loa na Pe-Gana mawaho ae o ka laina hookete aupuni o Amerika, ina aole lakou e hiki he kapa ia aku ma ka inoa kupono o ka hapuku oiaio i ka pono a me na kuleana pili paa o ka lahu Hawaii ma keia koho balota no na Eiele hana Kumukanawai. E kupaa mai kakou e ka lahu Hawaii aloha i kou aina hanau, a mai puni i na pelo ana ma a kou mau enemy ma o keia kumu hoowalewale la, i loa ai ia lakou he kumupale e hoike aku ai ia Amerika, ua ae mai ka lahu Hawaii no keia hookahuli aupuni hilahila ote e palapala ia ma ko kakou moololo, he lahu hiki wale no lakou ke alakaia ma na tho, ua like me na holo-holoua ke alakaia ma na wahi a pau e makemake ia ana.

O keia ka makou e hoole nei, he lahu Hawaii kakou i keia a apono ia mai e na aupuni nui o ke ao nei, a ke mau nei no ia manao apono a hiki iloko o keia la. E nana aku kakou i ka hiki ana mai nei o ke Komisina Farani, malalo no ia o ka palapala hookohu a kona aupuni no ka Moiwahine Liliu-okalani, aole ma ka inoa o ke Aupuni Pe-Gana, a pehea la e loa ai ia kakou ka manao kanalua, aole ka ninau o Hawaii e hooko ia ke kaulike ma ko Amerika inoa?

O ke kumuhana wale no e hoopau koke ia ai ko kakou pohihihi maluna o ka ninau e ku nei, e haawi ia anei ka mana koho balota o ke kumukanawai ehu pu o 1887, oia ke kahua alakai no ke koho balota ana o ka lehulehu, a aole paha? Ina malalo o ia kanawai, he mea pono io ia Hawaii ke haawi i kona koho no ke ano aupuni ana e makemake ai. Ina malalo o na kanawai a ka ahahui makanele e halawai mau nei i na Poaha a pau, ke a'o aku nei makou i ka lahui, e noho malie kakou, a e waiho aku ia lakou iloko o ka lakou mau paani keaka ana. No ka mea, aole o na lala o kela ahahui, he poe lakou i koho ia e ka lahui i hiki ai ma ia kulana wahaolelo no ka lehulehu, a aole loa he mana hookahi malalo iho o na lani, e ahewa ia lakou no ia hana ana pela. Nolaila, e ka lahu Hawaii, me kou puuwai o ke aloha i kou home a me ka ohana, ano ka manawa no kakou e kupaa a e lokahi, mai keia mau hana apuka e kumakaia ai i ko kakou aina no ka wa e loa mai ai ka olelo kauoha hope loa a Amerika e haawi mai no ko Hawaii hopena, ina ma ke koho balota akea, a ma kekahi ano e ae paha.

Baneko Hoahu a ka Lahui.

Ua loa ma ko'u lima i keia wa ka hui o na dala Ewa Haneri a me Kanahiku Dala, (\$970,000) no ka waitona o ka hui hookuonoona Lahui Hawaii. Ua hoike piha mai na Kanaka Hawaii i ko lakou aloha nui ana i ko lakou Aina makuhine, ma ko lakou hilinea piha ia'u ma ka lawelawe ana i ka hana o ka Lahui ili ulu e like me a'u nei, a o ka'u ia e iini mau nei i na wa a pau no ka hana i ka pono me ka pomaikai o kuu lahui, a no ka mea hoi, ua loa ia kakou na haawina o ke kaumaha i keia mau la, a o keia no hoi ka mea e pau ai ko kakou luluu a me na popilikia o ka ola ana. E loka-hie na Hawaii aloha ia i ko lakou Moi, — Aina e mau hoi ke kuo-koa ana o ka kakou hae Hawaii nani, a'u e kanalua ole nei ina e lokahi na kanaka Hawaii ma ka houluu ana i na wahi huna huna uuku i loa mai ma ko lakou lima e hoahu iloko o ka waitona Lahui, alaila, ke ola no ia o Hawaii a mau loa. O keia ka hana e holomua ai a e pomaikai ai kela a me keia kanaka. A na ke Akua e kokua ia kakou ma na wa a pau.

Owau no me ka mahalo,
ABERHAM FERNANDEZ.

Papa Heli Mahina.

MARAKI 1894.

Su	M	T	W	T	F	S	Mahina hou
							Mar 7
				1	2	3	Hapaha mua " 14
4	5	6	7	8	9	10	Mahina paha " 21
11	12	13	14	15	16	17	Hapaha hope " 29
18	19	20	21	22	23	24	
25	26	27	28	29	30	31	

Nuhou Kuloko.

Apopo ka Ausetralia.
Ahihi o nei la he Malulani.
Makani aeahaukae ko keia mau la.
O ka la Sabiti Hemolele ae keia Mar. 25.
He mau makilo kauhale ko keia mau ahihi me na wanao.
Kaa holo malu ko alanui Kalepa i kakahiaka nui onehinei.
Hoomaewaewa no hor kela kii makapia o ka hooa ana ae.
Onamalu honua wale mai nei no ka lani, he hana no hoi paha.
Heha no ke hoi ke kii ole aku o ka Hoku i poe limahana okea aku?
Mawana o na poe i huli hoi mai ma H. K. no, o Lono, Kanoa a me Maka.
Ua puhiwa hou na P.G. i ka HOLOMA haole, a ua hopu ia kona luhoooponopono.
E hwa piha auanei na maka o na limahana o ka Holomua i ka nui o ka taahu o ka Hoku e onou mai nei. He taahu auanei ia, he pokeokeo.
Ua lulu ae na limahana o ka Holomua hiole i keia kakahiaka i ka lakou mau keneta a ho'ona'ku la no ke kuai i mau "hot cross buns" a ukemu nui iho la.
Ua haule he hookahi paa lima lo e wahine, i keia auwina la me na auanei Mar. 22, 1894 o Honolulu nei a me Waikiki. E loa no ka makana i ka mea e loa ai a hoihoi mai i ke Keena o ka HOLOMA.
Ma Uiskoheo Pakaukau I-a ae nei, e kau ana kekahi wahi i-a kupanaha, o kona ano apau, he Houu Kahiki, a ma kona waha, ua like me ko ka Puaa ka miomio mai. He kupanaha ka hana a ka mea Mana Loa.

HE OLELO HOHOLO ANO NUI.

No kekahi wa lohi i hala aenei i hoolohia ai ka hoopii a ka aoao hoomana i keia ma ka inoa "Ka Ekalesia o Iesu Karisto no na Poe Hoano o na La Hope i Hoonohono Hou ia" imua o na Aha Hoolokolo o ka mokusina o Missouri, no kekahi apana aina maloko o ke kulana kahale o Independence. He apana aina ia i oleloia e Iosepa Kamika, oia kahi e kukuluia ai ka Luakini o Ziona, a oia ka aina houluu o ia Ekalesia. He ekole mahale Ekalesia "Moramona" i hoi no ua wahi ia, ka Ekalesia Moramona o Uta, pela me ka mabele i kapaa, ka poe Hederikaita, a me ka mabele i kapaa "Ka Ekalesia i Hoonohono Hou ia." O kahi keia a na poe Moremona o Uta e manao nei, oia kahi houluu nui no ko lakou poe hoahanau. No na makahiki lohi i kua hope ae nei, ua pua ia ua aina la malalo o ka mabele hoomana Hederikaita, a oia poe kai hoopii aku nei e ka "Ekalesia i Hoonohono Hou ia."
E hoomanao ia hoi; aia ka noho na Peresidena o ka Ekalesia Moramona o Mauna Pohaku ma Loko Paakai, Uta, ka poe Hederikaita ma Missouri, malua o keia apana aina, a ma na auwina hookahi no hoi ka "Ekalesia i Hoonohono Hou ia." O ka haina nui o na ho'ona'u iloko o ka mabele hope he 25,000 a ua paumi aku paha ka nui o na ho'ona'u o "Mauna Pohaku". Ma keia hoopii ana, ua hoopuka ka Aha i ka olelo hoolohi no ka pono o ka "Ekalesia i Hoonohono Hou ia," naha hoi kekahi lala eia ma Honolulu nei. Eia ka olelo hope a Luakanawai Phillips i hoopuka ai:
"Mawana o ka poe unikumama- maia e ku ana he poe Aposetolo, o Birgitana kekahi, he kanaka no- noo nonou me ka noonoo kua. Naha i alakai aku i ka hapana o na Moremona i Loko Paakai, Uta. Mai keia wahi mai i lulu mai ai kela ahahui mana, i keia ka Ekalesia o Loko Paakai a o Uta paha. Aole ka'au ana, o ka lawe ana a Birgitana lanai ka oia ma Per- siena, he mau kahi ka mana maoli ia. Ma ka Buke o na Berit, ua haawia ka oia ma Peresidena ka Ekalesia i Iosepa Kamika. A ke ao maopopo mai nei no hor ua bu- ke la, o ka noho puihaka'auka ana no ka oia maia e hoihoi no ia ma ka lalana pololei, e hana i ke ke- kikaue nana maia. Pela ke ao ana a Iosepa Kamika, a ma'aua o kona make ana ua kukala a keia ae oia, o kona paoli, o kana keiki no ia, a ua hoolohia oia pela. O ka Lina (Birgitana) lawe ana ae i kela oi- hana, he holo ana aku ia maloko aku o ke kanawai o ka Ekalesia. Ke hoike nei ka Buke a Moramo- na i ka hewa ikaika loa no ka hewa o ka mare leu'leu."

I keia la, e haawi au o Adina'ula Irwin i kana aloha hope loa i ke Aupuni Pe-Gina, malalo o kekahi mau kumu a na ao lani e hoike mai nei, he nui loa ka ua a haule mai iloko o na la pokole, a o ka wa kea e hookawale ai ke Akole i ka hohonu. Waa maia no?
E Pahu'ana ka nupepa Bulletin o ke ahihi nei i ka pua'i Na- nana a kahi Mitchell o ka Hoi o Kakele me Kuke i kekahi poe ka- naka Hawaii, ma ka hoo'awale ana, aia a kakau inoa malua o ke kahi apana pepa, alaila, loa ka hana iloko o ke Kula Kaikamahi- ne Kamehameha.
E wae ia aku ana ma keia mau koke iho na kanai a kupono e noho ai ma ka oihana makai, i poe kana ka e hiki ana na puaa ma ka 30) a oia lotoa ua hana a hiki malalo aku o na kuli. E aho no ka hoo- ana loa i ke kauoha i Afrika He- ma, i loa ai ka lahui kanaka Gorila ka poe Iolea o na lima, he hu ka ala i na hoolohi oihana, a Aloha no ka poe o lakou o Wao- laui.
No ka Pi Gi ka oehaa e ikeia nei.

HAWAII no na HAWAII ALOHA AINA.

Kuabaua a ka Aha Hooko Hui Aloha Aina.

Manao Kupaa, oia ka Lanakila.

Oiai, ke manao nei ke Aupuni Kuikawa e kahea i ka Aha Elele hana Kumukanawai no ka hoomakaukau ana i Kumukanawai Hou, no Ko Hawaii Paeaina, e ae ana nae i umikumamawalu wale no Elele e koho ia ai e noho pu me na lala i kohoia i keia manawa o ka Aha Hooko me Kuka o ke Aupuni Kuikawa, a he umikuma- maiwa ka nui o ia poe, a o lakou iho la no ka hapanaui o ka Aha Elele e manaoia aku nei, a nolaila, ua hiki wale no ia lakou i na manawa a pau ke hoopio i ka makemake o ka Lahui Hawaii.

A oiai, ke manao hou ia nei, e haawi aku i ka pono koho balota i na haole a pau e noho ana iloko nei o ka aina, ma ka la 1 o Ianuari, 1894, a mamua ae paha o ia manawa, a oiai no hoi, e koi ia ana kela a me keia mea koho e lawe i ka hoo'hiki e hoo'ahaa i ka hanohano o ka Lahui Hawaii, me na hana maa kahiko a me ka pono hooponopono Aupuni Kuokoa o ka Lahui Hawaii, a he hana kua maopopo loa hoi ia i ko kakou mau pono ma ke Kumukanawai.

Nolaila, e hoolohia, ke noi ikaika aku nei makou i na lala a pau o ka Hui Aloha Aina, a me na Hawaii manao hana like, e hoomanao mai, mai ke komo pu ana aku iloko o ke koho balota e hiki mai ana, no na Elele i ka Aha Elele e manao ia nei, a ke kauoha maoli ia aku nei no na lala a pau o ka Hui Aloha Aina, aole e lawe i ka hoo'hiki i hoikeia ma ke kanawai koho Elele, a hana paha i kekahi hana e ae iloko o ke koho balota i hoike- mua ia ae la, a i ole, komo paha iloko o na Ahahui i kukuluia no ua mau hana la, a pela no hoi mai ke komo pu ana aku iloko o na hana e hoopoino ai i ka Lahui Hawaii, a malalo o kela mau kumu ae la, ke hoopii aku nei ka Lahui Hawaii [Hui Aloha Aina] imua o ka Mana Hooko a me ka Mana Kaukanawai o ka Lahui Amerika.

MA KE KAHOHA.

JAS. K. KAULIA,
Kakauolelo Nui o ka H. H. A. A.

M. S. LEVY.

Helo 513 R. (kano) B'oe's, aluani Hote'e.
(Ma kekahi romi ino o Ordway & Porter)

KUUPAU NA WAIWAI LIKE OLE ME KE KOE OLE

NA LAKO LEDE, KANE ME KAMALII, Kamaa, papale, etc.

E hoomaka ana ke kuai Hoopakika nui i ka POAKAHI, MAR. 13, a e hoomaua aku ana a hiki i Me. 1.

HOOLAHA.

Ua haawi ia aku na kauoha ia J. M. Silva o ka Halekua Iapana o alanui Hote'e, e kuai hoopau aku i na waiwai Iapana me ka hookoe ole, a malalo hoi o ke kumulilo. Nolaila, e kipa mai e na makemaka a ike maka no onkou iho.
Mar 22-1894

Hoikeike Nui!

— O NA —
Makana Nani
Aiwaiwa!

Ma ka Halekuai Nui o

T.H. Davier & Co.

Kihi o na alonui Kahu manu
 a me Moiwahine.

Aia ma keia Halekuai nui helu
 ekahi, na Makana Aiawaiwa like
 ole o na ano a pau, oia na

Kii, Pahu Hookani,
 Kar Lulu, Kaa Houla B-lala,
 Buke Kii Makana Kar simaka u
 na keiki, na Lako Buke,
 a pela aku.

Na Kakini Silika, Lei Ai,
 Hainaka Silika,

Hainaka Silika Kowela,
 Paluie Silika, a pela aku

Na Pahu Kolo-ke, a me na mea
 a pau e pii ana ia ano paani.
 oct28

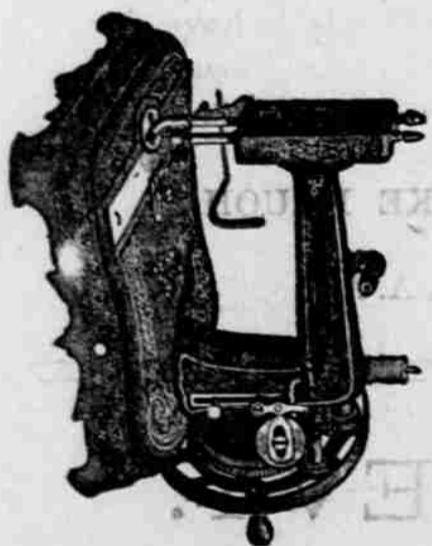
MALALO O KA HAE HAWAII

Hale Lula Hoinau Gula.

na makamaka e, e nana mai
 oukou i keia

Mikini Humuhumu

Wili Lina, he \$8.50 kona
 kumukuai.

Na - Pila - Gika

Mai ka \$4.00 a pii aku.
 Na Kaula a me na Lako a pau no
 ke Gika a me ka Waiolina.
 Na KUI no na ano Mikini Humu-
 humu a pau loa; hui pu ia me na
 Lako Kakau o kela me keia ano,
 a i panai ia me na LAKO HIME-
 NI o na ano a pau.
 ALANUI PAPU, HONOLULU.

AHUNG & Co.

HALE TELA LOLE NUI.

Alonui Nuanu, ma kekahi aoao
 mai o Kuini Eua Hale,
 Honolulu.

E HIKI no ke loa na paa lole
 holopono ia ma ko'u hale mai ka
 \$3.00 a pii aku ilona.
 Mar20-3m

C. T. AKANA. TELA LOLE NOEAU.

Helu 324 Alanui Nuanu

UA HIKI ke Hanaia na Lole o na
 ano Kulana Maikai Loa a me
 ka Nani i oi aku i ko naau
 wahi e ae.

HE POOKELA NA PAIKINI.

E kipa mai a e ike pono i ka
 iini a loko e kinikohu ai ka manao
 manua o ka hele ana aku i na hale
 e ae. nov.25tf

Henry May & Co

Mea Kuai Ti,

Hoomoo Kope,

Mea Ai, &c.

HELU 98 ALANUI PAPU, HONOLULU.
 Mea Ai Hou Maikai

o na ano a pau e loa
 mau mai ana ma na
 Mokuahi mai Kaleponi mai.

YEE CHAN,

— MEA KUI O NA —

Lako Lole o na Ano a pau.

Na Hainaka Silika Pake me Iapana
 Na Pahu Lole Koa, Papale,
 Etc., Etc., Etc.

Na Lolewawae, mai ka \$1 a ka \$4
 Papale kane, mamalu, a pela
 aku, e kuai ia aku no malalo o
 ke kumukuai haahaa loa
 me ka holopono, mamua
 o kekahi

Hale e ae o ke Taona nei.

Helu 31 me 33 Alanui Nuanu, Honolulu
 Pahu Leta 253. mar 16-tf.

HOOLAHA I KE AKEA

E na Hoaloha a me na Maka-
 maka maikai, e noho ana ma na
 mokupuni o ko Hawaii Paearina,
 mai na kane, wahine a me ua keiki
 i loana i na hoopilihua a ka mai
 a me ka ehaha i ko oukou kino.
 Ke kono ia aku oei oukou e hele
 mai ma ko'u keena ma ke alanui
 Kamika a me Hotele, helu 317. I
 ka poe i loa ia i na ano mai a pau
 ka eha o ke poo, hui ke kino, eha i
 sa umauma, a mai wahine, a me
 na ano mai e ae ia, pela no hoi me
 ka mai hook awale ohona. Ua hiki
 loa ia'u ke lapanu i na ano mai a
 pau, a me ka hoomaemae pu ana i
 ke kino. Nohia, e na hoaloha e
 hele mai imua o'u i hiki ai ia'u ke
 lapanu aku i ko oukou pitikia. Ho-
 oluolu ka auhan ma ka'u lawelawe
 ana, e ui a e ninau iho i ka poe i
 ka poe i hanaia ia'u, na lakou i
 hui mai i ko oukou, a e hele no hoi
 ma ko'u keena i pau ai ke kuhie-
 wa, o ka ole ka ishe pepeiao, alaila
 e hele mai a pau loa, i pau i ka
 kuhiewa noia'u, L. AKINA, Kau-
 ka Leong Keng Tong. E au, a e
 wiki e na loa, mai kahi a mai ho-
 lohohi aku, o ka leo keia o ke ola,
 e kaha aku ana ia oukou e na maka
 moka maikai, o ka lohe ke ola, a
 o ke kuli ka make, e nana pono i
 na maka ma ke kibi mauka.
 Owau no ka oukou kauwa me ka
 haahaa. DR. L. AKINA.
 Helu 40 me 317 kahi o na huiua
 o Alanui Kamika me Hotele.

feb19 ly

HOOLAHA A KE KAHU MALAMA WAIWAI.

Ke hoolaha ia aku mei na keia
 i na poe a pau i hoomie ia S. K.
 Kamakia a me Lidia Pitkoi Ka-
 makia, kana wahine mare, mala-
 lo o ka'u kanoa ana, e houna
 koke mai lakou i ka lakou mau
 Bila aie ia'u ma ke ano he kahu
 malama waiwai mamua ae o ka la
 31 o Maraki, 1894.

A ke kanoa pu ia aku nei na
 poe a pau e hoolimalima nei ma na
 hale a me na aino a pau, e uka
 pololei mai lakou ia'u aole i kekahi
 mea e ae.

ABRAHAM FERNANDEZ,
 Kabu
 Mar12-3w

HOOLAHA.

I ko'u wa e kaawale aku ai mai
 keia Aupuni, o ko'u koiuana
 LEE POI o ka Hui o "SEN YEE
 HOP LUNG KEE," o Waianae,
 Oahu, na hookohu aku au iaia me
 ka mana nui no ka hooko ana i na
 hana a pau ma ko'u kuleana.

KWAI YUEN,
 o Waianae, Oahu.
 mar5-1md.

Iwakani Shoten

(KE PANI)

Alanui Hotele, ma kela aoao mai o ke
 Kaa Poinini, ua loa mai

HE MAU WAIWAI HOU

Mai Iapana mai, malua mai o ka
 Mokuahi Oceanica, oia na

Lole Iapana Hou

— A ME NA —

Hainaka Silika

o na ano a pau, a e kuai ia
 aku ana hoi

MA KE KUMUKUAI HAA-
 HAA LOA.

feb17 3m

S. DECKER & CO.

Alanui Moi, Honolulu, ma ka
 Hale-ba-ba o Ashworth.

He hiki ke hoomaemae i na Lole,
 hooluu, hana hou a pela aku, me
 ka uku oluolu a me ka haahaa
 loa mamua o na hale e ae maloko
 o keia kulana kahale. E kipa
 mai a hoo ia'u no hookahi ma-
 nawa.
 Nov. 11, '93. 8-tf

Leta Akea.

E na makamaka mai Hawaii o Keawe a
 hiki aku i Kaula o Mano, i loohia me na
 popilia o ka MAI PIVA, a me kekahi man
 ano ma'i e ae, e malua mai a hoolohoe i ka'u
 mau hoolaha no ka palekana a me ka po-
 maikai o ka loa hou ana o ke ola, mai na
 lawelawe lapanu ana a KAUKA C. T. AKANA
 ma ke alanui Nuanu, helu 324, oia
 iho keia malalo nei:
 No kekahi manawa lohi i hope ae nei,
 na loohia ia'u me kekahi MAI PIVA ikaika
 loa, a uana i hoonawiliwai mai i ko'u aino
 e iho ma'u aku ana iloko o ke kulana hope
 loa o ke ke kauska ola ana, a ua hoo ia
 na laan lapanu o na ano apau, iole i loa
 he wahi oinolu tai, a nolaila, ma ke kono
 a kekahi hoaloha o'u e hoo ia KAUKA
 C. T. AKANA, ua hooko ia aku au malalo
 o kaha lapanu ana, a iloko o keia la, ua
 loa ia'u ka pomakahi nui o ka hoomama ia
 ana o ko'u MAI PIVA, a me ka hanohi nui
 au e kapa imua nei i keia palapala hoo-
 akai no KAUKA C. T. AKANA, a boikeakea
 aku imua o ka lehulehu, a ua hui loa iaia
 ke lapanu a hoo ia i na poe i loohia i ka
 MAI PIVA me ka maalahi, a ke kono ia aku
 nei oukou e kipa ae i ona la, a e loa no ka
 pomakahi nui no ko oukou man ole kino,
 he ola maalahi me ke kino o ka laaukila.
 Owau no me ka oiaio,
 J. W. KAAHIKI.
 Punui, Mar. 13, 1894. Mar. 17-1m

Luakini o KAWAIAHAO

Ahiahi Poaono, Mar. 24,
 Hora 7: 45.

Ka Muliwai Rine

Kona mau HALE
 KAKELA me na
 MOOLELO.

100-Wahi Kaulana, -100

Na Mrs. M. L. Gans-

O keia muliwai kaulana loa iloko o ko
 Germania moololo o ke kahua kaha o
 Mna, e hoike paha ia aku ana i na mea kono
 nuku-muliwai mai me koha mau kapa-wai
 kuu-aoao, i me na wahi kahale nana ia e
 na poe maikai o Waiseladen, Eudena-
 Badema, a hiki i ke Kula Nui o Hetelebuga.
 I na poe i ike i ka nani hoohe o Ladana;
 na makamaka makou e hoike aku i kekahi
 wahi oi loa aku o ke kaulana ma na KII,
 malalo o ka unuhi puke ana aku a Mr L.
 Wilkoki ma ka olelo "awahi, a e loa ai ka
 hoomaopopo paha i ke auhina.
 E UKU KOMO, he 50 keneta wale no;
 a na na kamalii, he 25 keneta.
 E hele mai oukou i ike-maka, he ole ka
 lohe pepeiao.
 mar 22-3t

HOOLAHA I NA POE MAKAIKAI, NA POE AHAANA,

— A ME KA —

LEHULEHU HOLOOKOA,

KAA HALIHALI OHUA o KAMIKA,

Ma Alanui Moi.

Ma kekahi aoao iho
 o ka

HALE KUAI BIPI O WALA MA.

O ko Kamika mau Kaa Halihali Ohua,
 oia na kaa holopono loa no na poe holokaa
 maloko o keia kulana kahale, a malalo no
 e loa ai na kaa holohole hui a nana.
 E kipa mai ma'u ma ko makou hale
 kaa nei mamua o na hale e ae.
 Mutual Telephone, : : : 408
 mar 2-3m dly

Goo Kim.

HALEKUAI O NA LAKO
 LOLE NANI.

Alanui Nuanu.

Eia ma ko'u halekosi na lole, e
 hounu ia ma ke keena Tela Lole
 me ka pitipono loa, mai ka \$14 a
 pii aku ilona.

O na Papale Kape me Wahine,
 he 50 keneta a pii aku ilona.

E kipa mai e na makamaka
 mamua o ke kipa ana aku i
 kekahi hale e ae.
 Mar20-tf

C. HOCK CHAW Hale Hana Uwati Nani

Helu 405 Alanui Moi, ma kekahi
 rumi iho o ka Halepai,
 HOLOMUA.

E LOAA no ma ko'u hale hana
 UWATI, na uwati o na ano a pau,
 na pu, pahu-pila, daitaus, na lako
 dala, maka auant, a pela aku.
 Mar20-tf